

Alle landets brannvesen

Tiltak fyrverkerisesongen 2018/2019

Årets fyrverkerisesong nærmer seg, og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) anmoder igjen om kommunens bistand til å redusere risikoen for uhell og ulykker i forbindelse med handel og uvettig bruk av fyrverkeri. For ti år siden ble det innført forbud mot kjøp og bruk av raketter, samt forbud mot salg av pyrotekniske artikler som ser ut som leketøy. Samtidig viser de innrapporterte skadetallene, for de syv siste årene, historisk lave verdier. DSB håper at trenden med lavere skadetall fortsetter.

Samarbeid med politiet

Fyrverkeri forårsaker som kjent hvert år skader både på personer og materielle verdier. Skader som etter direktorates oppfatning kunne vært unngått dersom publikum forhold seg til gjeldende anbefalinger og retningslinjer knyttet til bruken av fyrverkeri. Uvettig bruk av fyrverkeri er i stor grad et ro- og ordensproblem. DSB oppfordrer derfor kommunen til å samarbeide med politiet om lokale tiltak for å forebygge den uvettige bruken av fyrverkeri eksempelvis gjennom felles informasjon og advarsler i media.

Tilsyn med utsalgssteder som driver handel med fyrverkeri

Dersom kommunene oppdager spesielle forhold ved tilsyn med utsalgsstedene for fyrverkeri ønsker DSB tilbakemelding på dette. DSB anmoder derfor kommunene også i år om å gjennomføre tilsyn med utsalgsstedene. DSB ønsker ingen generell tilbakemelding fra samtlige kommuner, men kun en tilbakemelding om spesielle forhold avdekket under tilsynet som DSB bør være informert om.

Kravene til selve fyrverkeriproduktene er regulert i forskrift 3. oktober 2013 nr. 1199 om pyrotekniske artikler (pyroforskriften), mens krav til handelslokale og salgssituasjonen fremkommer av den gamle eksplosivforskriften, forskrift 26. juni 2002 om håndtering av eksplosjonsfarlig stoff (eksplosivforskriften 2002).

Godkjente fyrverkeriartikler

CE-merket fyrverkeri

I hovedsak skal alle fyrverkeriartikler være CE-merket. De CE-merkede produktene må likevel være produkter som i utgangspunktet er tillatt solgt i Norge. Det er for eksempel ikke tillatt å selge pinneraketter selv om disse er CE-merket, da disse produktene i utgangspunktet ikke er tillatt i Norge.

I vedlegg 3 til pyroforskriften (www.lovdata.no) vises en liste over hvilke CE-merkede produkter som er tillatt solgt i Norge. CE-merkede produkter merkes som følger: XXXX – YY –ZZZZ....., hvor XXXX angir registreringsnummeret til det utpekte tekniske laboratoriet (Notified Body), YY angir kategorien

fyrverkeriet tilhører F1, F2 eller F3 for hhv. Kategori 1, 2 eller 3. ZZZZ.. er unikt løpenummer som de utpekte tekniske laboratoriene påfører produktene.

Ikke CE-merkede produkter

I pyroforskriften § 33 fremkommer det at nasjonale godkjenninger for fyrverkeri gitt før 1. januar 2014, gjelder inntil utløpsdatoen for de nasjonale godkjenningene. Det vil si at disse gjelder inntil utgangen av 2021.

Fyrvekeriartikler som ikke har CE-merking må da være godkjent av SINTEF, nå RISE Fire Research. Artikler som er godkjent av SINTEF NBL vil ha et eget godkjenningsnummer, som starter med SINTEF FG 09.x.yyyy.zzz eller senere. X i godkjenningsnummeret angir om klassen fyrverkeriet tilhører 1, 2 eller 3. Yyyy angir importøren av fyrverkeriet. Z er et løpenummer.

Generelt om produkter

For to år siden ble DSB gjort oppmerksom på sammenstilling av flere batterier som til sammen inneholder mer enn 1000 g netto eksplosivinnhold (NEI). Det er ikke tillatt å selge produkter med mer enn 1000g NEI til privatpersoner i Norge i henhold til forskrift om pyrotekniske artikler.

Bruk av reaksjonsmidler

Direktoratet får hvert år spørsmål i forhold til hva som er riktig bruk av reaksjonsmidler når brannvesenet gjennom tilsyn med utsalgsstedene avdekker brudd på regelverket eller vilkår i tillatelsen. Direktoratet har derfor nedenfor listet opp momenter til hjelp for brannvesenet.

Forhåndsvarsel av vedtak

DSB anbefaler kommune i forkant av tilsynet å varsle tillatelsesinnehaver om at tillatelsen kan trekkes tilbake uten forhåndsvarsel dersom man under tilsynet finner brudd på regelverket eller vilkår i tillatelsen ikke overholdes. Et slik varsel kan gjerne gis ved utstedelse av tillatelsen. Med bakgrunn i den korte salgsperioden kan forhåndsvarsel også unnlates i henhold til forvaltningsloven § 16 tredje ledd.

Forslag til tekst ved et eventuelt forhåndsvarsel: " Dersom det ved tilsyn fremkommer brudd på lov eller forskrift eller vilkår gitt i tillatelsen, kan salget stanses hele eller deler av perioden og tillatelsen kan trekkes tilbake."

For store mengder i salglokalet eller i "tilstøtende branntrygt rom"

Dersom det oppbevares mengder i handelslokalt eller i tilstøtende branntrygt rom utover det som er sikkerhetsmessig forsvarlig anbefaler DSB at tillatelsen til handel trekkes tilbake for resten av salgsperioden. Fyrverkeriartikler må bringes til et godkjent lager.

Følgende brudd bør føre til midlertidig stans av salget til forholdet er brakt i orden (eventuelt kombinert med tvangsmulkt)

- ✓ Mangler slukkeutstyr
- ✓ Mangler oppslag om røykeforbud og bruk av åpen ild
- ✓ Utstillingsvare tilgjengelig for publikum er med kruttladning
- ✓ Publikum får tilgang til varene

- ✓ Selger er under 18 år
- ✓ Selgere har ikke fått nødvendig opplæring
- ✓ For store mengder i lokalet, da kan hele handelslokalet stenges
- ✓ Ikke kan fremlegges risikovurdering av at lokalet er egnet for salg

Følgende brudd bør føre til at tillatelsen trekkes tilbake for resten av salgsperioden og fyrverkeriartiklene bringes til godkjent lager

- ✓ På bakgrunn av forbudet mot raketter bør det særlig reageres på salg av raketter til forbrukere
- ✓ Ansvarshavende og stedfortreder kan ikke dokumentere godkjent kurs (skal ha sertifikat fra Norsk brannvernforening)
- ✓ Fyrverkeriet ikke er CE-merket (evn. Sintef godkjenning)
- ✓ Salget foregår ikke over disk, nærmest selvbetjening
- ✓ Handelslokalet/salgsstedet samsvarer ikke med opplysningene i søknaden
- ✓ Det selges fyrverkeriartikler til personer under 18/12 år
- ✓ Tillatelsesinnhaver har ikke lager i tilknytning til salgsstedet
- ✓ Ikke rettet tidligere avvik

Umiddelbar stengning og politianmeldelse

- ✓ Salget foregår uten tillatelse
- ✓ Oppbevaringen foregår uten tillatelsen eller ikke i samsvar med tillatelsen

Kompetent utpekt person

DSB gjør oppmerksom på at utpekt kompetent person skal være tilstede i lokalet under salget, men det er ikke noe krav om at personen skal stå bak disken. Imidlertid skal den særskilte utpekte personen være tilstede der hvor fyrverkeri med eksplosiv innhold håndteres. Særskilt utpekt person samt dennes stedfortreder skal påse at håndteringen av fyrverkeriartiklene foregår på en teknisk riktig og lovlig måte i forhold til handelen, overlevering av varer, henting av varer i oppbevaringscontaineren, låsing av denne, håndtering av returvarer eller produkter som trekkes fra markedet ol. Det er disse personene som har fått den særskilte opplæringen til dette og som raskt kan iverksette de nødvendige tiltak, dersom uhellet likevel er ute.

Særskilt utpekt person og dennes stedfortreder skal ha sertifikat utstedt av Norsk Brannvernforening. Norsk Brannvernforening har på sine hjemmesider et register over sertifikatinnhavere. Ved å gå inn på: <http://www.brannvernforeningen.no> og logge inn på "Logg inn" med brukernavn: "brannvesen@brannvernforeningen.no" og passordet "Fyrverker1" kan man søke etter personer med handlessertifikat.

Rapportering av uhell/ulykke ved bruk av fyrverkeri – nå elektronisk rapportering

For å kunne opprettholde fokuset på skader som skyldes fyrverkeri er vi avhengig av at det rapporteres om uhell og skader. Direktoratet anmoder også i år om bistand for å få kartlagt ulykker og uhell med skade forårsaket av fyrverkeri ved årets nyttårsfeiring.

DSB ber i år som i fjor om at all rapportering foregår elektronisk via:
<http://www.dsb.no/fyrverkeriuhell>

Skjemaet vil også ligge lett tilgjengelig på forsiden på www.dsb.no i rapporteringsperioden. Vi ønsker rapporteringen av uhell/skader så snart som mulig og senest **mandag 7. januar 2019**.

Direktoratet ønsker å kartlegge alle ulykker og uhell som kan knyttes til fyrverkeri, ikke kun uhell der brannvesenet har vært til stede. DSB ber derfor leder av brannvesenet om å kontakte og/eller videreformidle lenken til det elektroniske skjemaet til det lokale politi, sykehus, legevakt og lignende før nyttårsfeiringen. Dersom disse ønsker og har anledning, kan også de bruke det elektroniske skjemaet og rapportere direkte.

Dersom det lokale politi og helsevesen ønsker å rapportere tilbake til brannvesenet på papir slik som tidligere, ligger det vedlagt papirskjema til dette formål. Vi anmoder da brannvesenet om å fylle inn det elektroniske skjemaet på deres vegne. Dersom dette blir uforholdsmessig byrdefullt for brannvesenet å gjøre, kan DSB kontaktes.

Det skal fylles ut ett elektronisk skjema pr uhell. Dersom det er flere skader og skadde knytte til ett uhell, skal dette meldes i samme skjema. Man legger da inn den ene skaden, og etter man har trykket "Bekreft" begynner man på den neste skaden. Noen punkter er obligatoriske og merket med stjerne. Det som man mangler informasjon på punkter som ikke er merket med stjerne, kan man la disse stå tomme.

Oppdatering i regelverket

Dersom brannvesenet har behov for oppdatering i regelverket kan e-læringskurset på hjemmesidene til Norsk Brannvernforening benyttes.

Med hilsen
for Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Kjemikaliesikkerhet

Gry Haugsnes
seksjonssjef

Anne-Wenche Eketuft Gilberg
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk.

Vedlegg: Rapportskjema